

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések 's előléptetések, ő fölsége a lombard velencei politikai foglyoknak kegyelmet hirdet; budapesti napló: tuz a pesti deszkásoknál, Szabó Dávid orvos tanári koszorú nyer, Szilágyi adakozása a nemzeti színház számára, magyar játékszíni előadások: montenegrói eséta; az állandó híd ügye; különféle: abrudbányai utépítés, időjárás 's gypjuár 's a t.; gömöri hely. vállásnak gyűlése; 's a t.) Amerika (a pénzügy tetemesül javul; 's a t.) Portugália, Hollandia, Spanyolország (a kormány el. legezést kap Rothschild háztól; részletek a morellai eseményről; zendülettel rettegés a fővárosban; 's a t.) Anglia (Canada mindinkább esőndesül; 's a t.) Franciaország (Brossard elítélve 's ítélete megsemmítve; különös esemény Perpignanban; Brossard bűnjegyzéke; 's a t.) Német- és Törökország, Gabonaár. —

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. fölsége Jankovich Antal nógrád-megyei első alispánt kir. tanácsosi címmel fölrüházi; folyó év auguszt. 21iki határozatában Kálnoky Pál gr. erdélyi kir. kincstári fogalmazó gyakornokot ugyanott tiszteletbeli fogalmazóvá nevezni (H.k.) Tarnóczy Ferencz vágujhelyi sóárnokot pedig nyugalmazni méltóztatott. (O.Z.)

Ő es. 's ap. kir. fölsége f. h. 6ki határozata által, a lombard-velencei koronázás következtében, rendelé: 1) Minden e' királyságban országos vétség miatt vizsgálat alá vont 's most büntetési helyen találtató személynek a' büntetés hátralevő ideje el van engedve. 2) Politikai vétségek miatti nyomozások a' hazában tartózkodók ellen megszűnnek 's e' határozatot megelőzőtt tett dolgok iránt többé nyomozások kezletni nem fognak. 3) Azon politikai vádlottak, kik egy helyen tartózkodásra szorítottak, ezentul egészen szabadok. 4) Ugyanez okbul precepto politico alá vetett minden személy attól tüstint fölmontendő. 5) Hazájokba visszatérni szándékozó politikai menekülőket ő fölségehez folyamodjanak, távol maradni ohajtok pedig, kérelem után, megnyerhetik a' kivándorolhatást. 6) Illy kérelmek egy év alatt annál bizonyosabban benyújtandók, mivel azontul a' főnálló törvények ismét egész erejükbe lépnek.

Budapesti napló. Pestet f. h. 15kén délután egy újabb elemi veszély érte. A' deszkások sorában t. i. az újépület fölött a' „fejér galamb” czimerű háznál tűz ütén ki, azt oltani vagy akadályozni, valámig csak az egész sor — mintegy 18 ház — le nem égett, többé nem lehet. Kezdődött a' tűz mintegy 3 óraker délután 's égett mintegy kilenczig esive folyvást lánggal, utóbb pedig parázsban, míg éjjeltájban egy kis eső némileg el nem önté. Hogy a' tűz a' városba nem hatott, azt csupán azon körülménynek tulajdoníthatni, hogy a' keleti szél épen midőn a' mondott deszkások sorának a' város felől eső legutolsó háza égne, mellyet csupán egy keskeny sikátor választott el a' es. k. hajóhivatali nagy raktároktól, — rögtön délre fordult 's a' lángokat a' már félben égó romoknak fordította vissza; így történt, hogy a' mi addig a' felső végén épen maradt, az a' fordult széllel szinte lángokba borulna. Mind e' mellett sok kelle hozzá, hogy a' mondott hajó-hivatal megmentethessék. A' fecskendők egész éjjelig locsolák a' cseréptetőt, a' gerinczen pedig végig egész éjen át ott üle mentőszereivel a' munkás katonaság. Mi a' kárt illeti, ez könnyeden hozzávetve is többre rug egy milliónál; minthogy nem annyira az épületek azok, mellyek e' summát alkotják, mint inkább legnagyobb részben ama' tömördek épületi faszter, melly ama' házakban 's udvarokban kereskedésül összehalmozva, máglyázva 's kupozva volt. Megmenteni belőle már csak a' Duna közepére vonultak óvásképen. Nem lehet eléggé ohajtani, hogy ezután az épületek-kereskedők raktárai jóval külebb vitetnének a' városon, 's mellette valahára életbe lépnének azon üdvös rendszabások, mellyek azok elszakasztása, helyezése, építésmódja 's t. eff. iránt nádor ő es. kir. fölsége üdvös gondoskodásából még ezelőtt mintegy nyolcz évvel teljesített rendeltettek. Akkor szinte ilyen tűz volt 's utána már több ízben, legközelebb pedig tavaly is a' felsoron: ugy hogy ezen raktárak ugyszólván örökös és kétségtelen tűzfészek a' város fölött. — F. h. 1. Szabó Dávid fiatal író hazánkia orvostanári koszorút nyert tud. egyetemünkkel, melly alkalmrakövetkező czimű 63 lapnyi magyar értekezést boesáta közre: „A' mádi bor természet- és orvostudományi tekintetben.” Először Mád és szőlőinek fekvését 's eredetét taglalja az értekező, azután átmegey az ottani szőlőművelés történetére 's természetni szokott borfajokra, leírván egyszersmind a' szűrés ottan divatozó módját 's borok alkotó-részeit. A' munka 2dik része a' mádi borral orvostudományi tekintetben szól 's leírja életrendi élvezetét e' fölséges italnak, minden munkálattal a' különböző borfajoknak, végre pedig a' mádi bor gyógyszerei használatát fejtegeti. Ajánlja e' munkát tiszta magyarságán kívül az is, hogy hazai tárgyról értekezvén, hazánk egyik érdekeseb vidékét szép dolog- 's helyismérettel tükrözi az olvasó elibe. — Szilágyi Istv. gombkötőmester 's pesti kultánási tag, kinek már több jótétet köszön színházunk, legujabban egy jász tisztii egyenruhával gyarapítá a' színházi ruhátárt. — Nemzeti színpadunkon f. h. 15kén „Norma” nagy dalmüvet adák, mellyben Várai (Oroveso) első játékszíni próbáját tevő; 16kán „Fekete asszony” parodiát ismétlék, a' közönség véleménye szerint kissé hamarabb, mint illy régi művet kellene; 17kén „Bujdosó Amor” vigj. 4 fól; 18kán „Raphaella” szom. 4 fól. adaték. Egressy Benj. és Havi dalszínészek Olaszországban műutazást tesznek. —

Miután a' Buda 's Pest közt építendő állandó híd tárgyában kinevezett főmélt. országos küldöttség és b. Sina közt az egyezkedés egész a' szerződés megkötéséig már befejeztetett, sietünk a' közönséget röviden e' következőkről tudósítani: 1) Egy lánzhíd, két oszlopra, a' Nákó-ház táján, fog Clark ur által épített. 2) B. Sina a' részvények' felét az ország és a' két város lakosinak engedi által. 3) B. Sina egy millió p. frra növekedendő tartalék-pénzalapot fog alkotni. 4) Az 1790től 1808ig, kevés változással fenállott vámjegyzék, a' miként t. i. azt a' törvény tüzte ki, fogadtatott el. 5) A' vámszedhetési jog ideje 97 évben állapított meg. 6) A' két város kárpótlása iránti értekezés b. Sina részéről haladék nélkül folyamatba fog tétetni.

Bács megyéből: Sept. 1sején buzini Keglevich Gábor gr. zászlós, főispán, 's kir. kincstárnok, magyar udvari kamarai elnöki tulajdonságában a' kebelbeli kincstári uradalmak 's tisztánimeni koronai kerületnek vizsgálólag megtekintését ezéul tüzvén ki, I. Ferencz gőzhajón aug. 17kén körünkbe szerencsésen megérkezett, kívánták volna ugyan ezen olly ritka vendégnek örvendeztető jelenlétét megyn minden rendű lakosi 's hatósági országszerte isméretes nagy érdemeihez illő tisztelkedéseikkel ünnepelni: de ő maga e' jelen utazásra szánt minden idejét kizárólag ennek érdekével összekötött igen is terjedelme: hivatalbeli foglalkodásokra fordítani szándékozván, mindent,

mi őt ezek lényeges valósításában késtethetné megköszönt 's így tisztelkedési buzgóságunk egyedül megynk, a' kir. kincstári igazgatóság, Zombor és Ujvidék sz. kir. városok fényes ünnepélyű elfogadtatásában pontosult össze. A' tisztelt elnök ur e' nagyterjedelmű jószágokat nem több mint 14 nap alatt helységenként megjárván, mint a' Jelenkor múlt száma röviden érinté, a' k. k. uradalom 's jobbágyasága érdekeinek anyagi mibenlétét, 's kezeltetési rendszerét fáradhatlan munkássággal 's mély belátással nyomozva az uri jövedelmek forrásán kívül a' közadónak mindennemű irányzatit 's leginkább a' 3 millió forintot meghaladó árvasági intézetek állapotját tüze jelen lelkes eljárának áldott szemügyeül. De azon viszonyok sem kerülék figyelmét el, mellyek hazánk jöltétét olly igen előmozdító Ferencz esatornának ezélszerű főmaradhatását mostan gátolják v. veszélyeztetik. Mivére a' főnforgó körülményekről előre nyert kimerítő tudósítás után legnagyobb vigyázattal tekinté 's vizsgálá meg ennek mind azon nevezetes pontit, mellyeknek folyvásti beiszapolás által végromlását tüntetik elé, mind azokat is, mellyek habár egyszerű áldozatokkal is, ezélszerűeknek mutatkoznak, ezen nemzeti intézetnek ismétli tökéletes karba hozatalára. Igy bizonyosan remélhetni, hogy nemesak a' k. kincstár 's annak kebelbeli alattvalói, hanem az egész haza is ez utazásnak bő gyümöletét fogják aratni, mi által ez országos tiszteletű és szeretetű kormányférfinak ismét újabb díszboglárokkal ékesül érdemkoszoruja.

Pozsony megyének sept. 3dik' következett napjain tartott közgyűléseben a' megyei tömlőczők helyesb elrendezésére megbízott küldöttség véleménye következetül a' Karok és Rendek a' megye házával szomszédos Almásy-féle telket megvétetni elhatározzák, 's az építendő tömlőczőknek 's dologházának építése, nemkülönben a' megyeház javítása végett kívántató mintegy 60 ezer pengő fr. megajánlására a' megyebeli birtokosokat a' főispáni helytartó és szolgabíró urak által fölszólíttatni rendelték. — Olvastatott ezután Pozsony sz. k. város n. tanácsa levele, mellyel a' megyét a' végett keresi meg, hogy a' Ferdinand császár nevével viselő vasutól Rothschild báró által Pozsony városig vezetendő mellék-vasut-építés iránti engedelem megadatása ő fölségétől annál is inkább kéressék ki, minthogy e' jeles és az ország kereskedését éjszaki Európa felé különösen gyarapítandó vállalat létesítésére a' vállalkozó társaságtól az előkészületek 's tetemes anyag megszerzése által már igen nagy költségek tétettek; mellyre néve a' KK és RR e' tárgy iránt már ezelőtt tett fölrásuk fölytában ő fölségét újlag fölrás által a' végett megkéretni határozzák, hogy e' mellék-vasut-építést ausztriai tartományában k. szabaditék útján megengedni, Magyarországon pedig azt legfelsőbb k. pártfogása alá venni, 's e' vasut vonalra néve az 1836. 25dik' czikk 3. 's 4ik' §szát eszközzésbe vétetni méltóztatassék. — Indítvány tétetvén aziránt, hogy a' megye körében takarékpénztár (Sparfaße) és ápoló-intézet (Bergerungsz-Anstalt) alapíttassék, miután az illeten intézetek közhasznúságu általánosan elismertetett, azoknak miképleendő elrendezése iránt adandó vélemény előterjesztésére gróf Dezasse Ferencz, báró Walterskirchen Vilmos György, táblabíró Frank Aloiz, Scherz Fülöp, Fischer János, Habermayer Mátyás, szolgabíró Nagy János és aljegyző Somogyi Antal uu. bizattak meg. — A' husár egy krajezárral alább szállítottatott. —

Különféle: Abrudbányán múlt hó 21iken legf. engedelem következtében megkezdék nagy ünnepellyel az utépítést Károlyvár felé. — Az ősi természeti nyelvi szállításának mindedig legjobb időjártat kedvezé. Az idei nyári gypju, mellynek mosása rendkívül tiszta, egyenlő magosságu áron kel a' téli kétnyiretű gypjuval, különösen a' tiszai vidéken 50—53 pgő for. mázsája, Losonez körül pedig 70 pgő forintjával fizetek. Az új méz mázsáját Somogyban 's Pécs körül 12—12½ pgő forinton veszik. Gubacs több 's jobb leszén, mint hívek általában, 's a' szőlőt is érleli a' tartós meleg idő, elannyira, hogy a' vélnél türethetőbb szüretet reményelhetni. — Bukarest vidékin nagy régi kincset, többnyire arany edényekből állót, földöztek föl, de csak miután több kézen keresztül ment, 's olly rossz állapotba jutott, hogy alig lehet megismerni, mit ábrázolnak tulajdonkép. — A' scutarii bosa folyvást olcsó áron látja el löszzerrel 's fegyverrel a' montenegróiakat, mint mondja, csupán azért, hogy erejüket Ausztria ellen fordítván, ennek hatalmas csapási alatt megsemmisüljenek. A' zari kormánysszék mindent elkövet a' zavargók hathatos fékezésére. —

Az erdélyi kir. főkormánysszék méltóztatott Cheh Péter (lajstromzó). Farkas Sándor 's Incze Samuel rendeskorm. jegyzőket, főkormánysszéki fogalmazókká (concipista); r. jegyző Nemeti Janos urat pedig lajstromzóvá kinevezni. Kolozsváratt, sept. 8án: Ma lépe fel Egressy Gábor ur, mint vendég, először színpadunkon Dumas Sándor „Kean” czimű színműve czimszerében. Közönségünk Egressy G. urat már régebben tanulta volt ismerni, köztünk több ízben megfordulván, már azon alkalmakkor legbuzgóbb méltánnyal jutalmazá a' lelkes ifju' törekvésit 's jeles működését. Most azonban művészségét olly magas fokra emelve tünteté föl a' színházunkat zsufolva megtöltött közönség előtt, mi szerint mindenké kénytelen volt elismerni, hogy E. urnál jelesb színművész még soha nem mutatkozék színpadunkon. Pédátlan élenkséggel bizonyítá be közönségünk láthatásáni örömet 's előadásának méltánnyalását. Üdvözöl költemény, koszoruk 's t. b. 's t. b. valának bizonyítványai azon rendkívüli tetszésnek, mellyet kedves vendégünk aratott. (E.H.)

A' hely. hitvallásnak' gömöri egyházmegyéje f. h. 6kán tartá gyűlést Zsipben, melly napra egyszersmind e' megye' lelkészei aggastyánjának, t. t. Boros Samuelnek, ki mint zsihi hitszónok 38, mint egyházmegyei tbiro 40, mint pap 52 és mint ember 85 évvel dicsekhetik (olly számok, mellyek kisebbjei is egy egy életet tesznek, legnagyobbja pedig a' zsoltaríró által kimért summumot már jóval túlhaladta) jubilaumi ünnepe volt kitűzve. Reggeli 9 óraker az összegyűlt világi 's egyházi szá-

mos személy, helybeli és vidéki népség velök az esperes' karjain vezette-tett hófehér fűrtű hőse az ünnepnek — az egyházba seregle. Itt harmoniás ének után Balog Sámuel és Csider Antal lelkészek — az ősz papi egykori káplánjai — által beszédek tartattak; első — az úr házában megöszült szolgáló hosszú életeért hálaadó, 's azt még később időkre terjesztetni könyörgő buzgó fohászat bocsátván az élet' és halál' urához — szabályos nyelven, szelid szónoklattal tolmácsolva az öregség' méltóságát 's tiszteletre méltó létét, tiszteletet érdemelvén — úgy mond — az emberiség, roskadozott hajlékában is; 2dik az egyházi szolgálat' becsét tüntető-föl, mellyek végével az éneklő kar' harmoniás zenéje között a' nép elhagyá az egyházat. Kivül két sorban állott fejez' öltözött szűzek virágkoszorukat nyújtottak a' tisztes ősznek 's újat bokréttákkal hintették be. Végre özv. Fáy Istvánné, született Kubinyi Terézia asszony, a' felszázados pap' egyik hallgatója, az ünnepély' minden világi és egyházi tagját vendégeinek meghíván, itt az agg lelkész és szinte még élő aranylakadalmi menyasszonya 's többek' egészségiért vig poharak ürítették. Több idegen között részt vón ez ünnepélyben kis-csoltói Ragályi Zsigmond borsodi egyházmegyei segéd-gondnok is.

Montenegrói hírek szerint aug. 2—6ikán komoly összeütközések történtek harcosaink 's a' montenegróiak közt. A' munkában levő mérnöki dolgozatok ugyanis már darab idő óta némi feszengést okozának a' különben is nyugtalanoknál szerető szomszédok közt, kik a' fölállított határkövekben 's jelpóznákban mind megannyi veszélyes és háborura czélzó készítményeket véltek lappangni. Az ausztriai kormányzóság jobbadán hadi tiszteket, katonákat 's altiszteket használt segédekül e' munkálatoknál, hogy az ausztriai egyenruha 's fegyver illető tiszteletet támaszson a' makranczoskodó montenegróiakban, 's egyszersmind szükséges távolban tartsa őket a' munkálatok színhelyétől. Néhány hét előtt egy mérnökaszalt, többmérnök-eszközzel együtt elorzának a' montenegróiak, minap pedig egy asszony azon mérnök asztalához tolonga, ki Budva kerületi Pastrovich községben közel a' határszélhez dolgozott, mondván, hogy látni akarja: mit dolgozik. A' tiszte elég vigyázatlanul elragadtatni engedé magát hevéből 's néhány arczcsapással utasítá el a' szemtelen asszonyt, mi előrohanásra szolgált jelül egy csapat montenegróiaknak, kik a' közel bokrok közt lappangva lesék a' történet kimenetét, mellyet kétségkül előre gyanítának. A' mérnök 's kísérelője, nem küzdhetvén meg a' sokkal nagyobb erővel egy közel házba vonultanak, hol lehetőleg jól elszáncolák magukat. A' legközelebb katonatáncról rögtön segély jött ugyan; de a' montenegróiak száma mindinkább nagyobbult, 's ez esemény után néhány nap mulva egész sereggel csatasíkra szállottak. Most épen jókor érkezék meg Rossbach alezredes, parancsnoka a' Cattaróban állomásozó 8 sz. vadász zászlóaljnak, három vadász századdal 's két csapat gyalogsággal Mayer b. ezredéből. Ez egyesült erővel Rossbach azonnal megtámadá az ellenséget, 's visszaverte, seregivel pedig montenegrói részen erős állomásba helyezkedék, hol egész nap puskázattott az itt ott előbukkanó ellenségre. Embereiből holtakban és sebesültekben összesen 26ot veszíte. A' zárai fő hadi kormányzó azonnal nagyszerű rendszabályokhoz nyult esőndhelyreállítás végett 's a' montenegróiak kegyelmet kértek, miután 50 embert veszítének. A' mostani vladika, derék művelt fiatal férfi, törekszik ugyan fölvilágítani alattvalóit; de a' szász király látogatása óta mindinkább esőkkenni kezd befolyása a' népnél, melly azon balga véleményre jutott, hogy hazáját eladni szándékozik a' királyi utazónak. —

A m e r i k a.

Az American Presbyterian szerint Jackson tábornok családja nagyobb részivel presbyterianussá lón; (ezelőtt, ha nem esalatkozunk, episcopalista volt). — A' floridai hírek igen komorítók; a' fehér népség birtoka 's élete a' seminoktól nincs bátorságban; jul. 24kén Davis georgiai törvényhozóság tagját ugyanis megtámadák 's családostul összekoncolák; Cruse telepvényes fiát pedig mezőn dolgoztában szeme láttára agyon lövék. — Az egyesült szabad státusokkul a' kereskedésre nézve kedvezők a' hírek; mióta a' philadelphiai, bostoni, déli 's délkeleti bankok készfizetéseiket elkezdék, a' kilátás nagyon javul 's úszre élénk 's nagy terjedelmű kereskedést reménylenek. Általában biszik, miszerint 1839 jan. 1jén minden bank készpénzzel fizetend; pénz bőven kering 's a' tőkepenzesek a' jövő congressusban semmi ártalmas rendszabálytul nem rettegnek. —

Angol lapok szerint: Deffandis b. francia ügyvivő Mexicóban jun. 12kén Franciaországba utazott helyettesül Delisle titoknokot hagyván. Két hajó betegekkel telve Martiniqueba vitorlázott; a' vomító (fekete hányás) ugyanis a' francia hajóseregnek elkezdé dühöngeni. —

P o r t u g á l i a.

A' királyné 's király udvarostul aug. 14kén visszatérek Lissabonba Cintrából 's 15két, mint a' királyné névnapját, kézsékekkel üllék meg, mire ugyan a' fizetéses tisztviselőkn kívül igen kevesen szoktak megjelenni a' mult évekhez képest. — Portóban a' corteskövetek választása verkedésre szolgált alkalmul; a' tulzó septemberek ugyanis das Antas gr. főkormányzó 's katonai parancsnoktul 's az előljároságtul segít etve a' cartistákat fenyegetésekkel rezzenték el a' választástul, míg végre verkedésre került a' dolog, több választási jümtát szétűztek; a' septemberek álnév-jegyzéket dobának a' szavazatszedő ládába; mi által Portóban a' választások törvényszerűtlének. A' septemberek mégis némileg czélt értenek, mert a' cartisták helyett, kik hihetőleg többséget nyernek, most pártjokbelit választának, 's ha megsemmittetnek is e' választások, legalább az újig több erőt szerzendnek össze. — Angol lapok szerint Lissabonbul aug. 20kárul: „Terceira hget 20 választóság nevezé ki tanácsossá: kivüle Palmella hg és Saldanha marq. nyertek legtöbb szavazatot; mind a' három cartista.“

Lissabon, aug. 24én: A' sorkatonaság csekély száma miatt a' guerrillákat nem képes meghódítani, kik főleg az éjszakai határokon üzük ki-csaponásikat Guillade főnök vezérsége alatt, ki néhány nappal 200 főnyi

esapattal szállá meg Manson helységet, hol rabolt és zsákmányolt kénye szerint, a' katonakormányzóságot 15 főnyi őrséggel szállásán elzárván. — Manoel Duarte Leitao jogmínister megnyervén elbocsáttatását, tárczáját ideiglen a' belügyministerség látandja el. Meddig állhat fen a' jelen ministerség, igen kétséges, a' cortes megnyitásakor minden esetre bukniá kell, mert a' pénzügyministeren kívül mindnyájan megbuktak a' választásoknál. Eddigi hírek szerint a' tartományokban a' cartisták, a' fővárosban pedig a' hajógyáriak részire ütven ki a' választás, Sa da Bandeira és Bomfim ministerek végképi megbukásukat előzőleg, köz hir szerint, ujlag régi pártjokkal, a' hajógyáriakkal, egyesülendnek, 's a' mostani alkotmányt is készek felforgatni, csak hogy föntarthatassák befolyásukat. Ismét az 1820ki alkotmány életbe léptetéserül szólanak, és új zavaroktul rettegnek, ha a' cartisták többséget alkotandnak a' cortesben. Portóban e' miatt már zajgások történtek 's néhányan áldozatul esének el. Egyébiránt mellyik párt lesz a' győztes, az főleg a' sorkatonaságtul függ, az eddigi lázadások kimenetét is ők határozzák el. Ha a' ministerséget pártolandja a' katonaság, úgy a' lakosság nyílt karokkal üdvözlendi őket, 's elfelejtí a' rociói verengzést; ellenkező esetben pedig félre dobják őket 's közgyűlölség tárgyaivá leendnek; a' hajógyáriak panasza fen hangon terjeng mindenfelé: „a' kormány elnyomott 's lefégyverzett bennünket, a' septembéri párt elgyöngített 's a' következmény az, hogy a' nép a' cartisták áldozatává leend.“

(M. Post.) Lissabon aug. 28aig terjedő hírek szerint Remechido főbe lövetése nem adá vissza Algarbia nyugtát, fiában ugyanis utódjára talált az öreg guerrillafőnök, ki mint tetemes csapat vezére már néhányszor összeütközék a' királyné seregivel. A' lissaboni lapok levelezést közlenek az ifju Remechido 's Neutel kapitány között, imez a' királyné részirül teljes bünbocsánatot ajánlott az ifju főnöknek, ha aláveti magát az alkotmánynak; ez azonban gögösen megveté az ajánlatot 's válaszában többi közt oda nyilatkozék, miszerint a' spanyol Cabrera példáját követve családja minden tagjáért, mellyel a' szabadelmük rosszul bánandnak, tiz ellenséget áldozand fel. Az ő 's hívei utolsó esepvére d. Miguel királynak van szentelve. Két, eddig a' Tajeon horgonyzott, francia hadihajó Mexico révpártihoz vitorlázott el.

H o l l a n d i a.

Fabriciust a' hollandi udvarnál igen kedvezőleg fogadák 's megérkezte után azonnal a' királyi asztalhoz mélták. —

S p a n y o l o r s z á g.

Madrid, aug. 28ikán: Tegnapelőtt szerencsésen sikerült a' kormánynak Rothschild házzal alkura léphetni, előlegezés iránt az almadeni kényeső bányák jövedelmire. A' szerződés közelebbi körülményei még nem tudvak ugyan; de annyit már bizonyosan állíthatni, hogy Rothschild öt hónap alatt 50 millió reált fog előlegezni a' kormánynak. — A' morellai szerencsétlen esemény óta folyvást összeküvés hírek szárnyalnak a' fővárosban; ma azt kezdék rebesgetni, hogy némely összeeküvettek sétakoészáskor el akarják fogni a' királynét. — Munoz betegsége olly veszélyes fordulatot vett, hogy némelylek már halálát is kezdék hírteni. — A' kir. palotában különös esemény történt: aug. 25ikén ugyanis észre vevék, hogy az udv. marsal-hivatalban 50 ezer reálra rugó lopás esett. Másnap a' palota minden részét megmotoztatni parancsolá a' kormányzó királyné a' tolvaj kikutatása végett, minek következtében a' fürkészés alatt senkinek nem vala szabad a' palotából távozni. Egyik szobában egy egészen ismeretlen emberre bukkantak a' keresők 's azonnal elfogák és őrt állítanak az ajtó elibe. Néhány pillanat mulva azonban neszt hallának a' szobában 's láták, mikép a' fogoly egy szomszéd szobába zárkozék. Ennek ajtaját erőszakosan fölnyitván, a' foglyot halva lelék. Életének törzsürás vetett véget. Azon szoba deszkázatán csapda-ajtót vevének észre, 's mindedig az egész dologt mely titok-fátyol fűdi. E' különös eseményt neveltséges körülmény kísérek. Henderson, volt columbiai angol főconsul, aug. első napjaiban Angliából Madridba érkezék, mint mondá, könyvirás végett Spanyolországról. Aug. 26ikán már bevégzé e' honruli tanulmányit, noha most látá azt először, 's egy angol követségi hírnökkel, ki délben vala Londonba indulandó, vissza akart utazni. Utlevele látomásozása végett a' kir. palotába ment, épen midőn a' királyné parancsot adott a' fürkészésre. Az őrk tehát visszautasíták őt, midőn a' palotát elhagyni akará, és szavaikat puskaagylökésekkel kísérek, végre pedig elfogák őt, miután mindig élénkebbül kívánná a' kibocsáttatást, mi egyébiránt igen természetes vala, mert félt, hogy majd nélküle induland utnak a' hírnök. Szerencsére még is jókor szabadon bocsáttatá őt az al-statusitoknok, 's Henderson azon teljes meggyőződéssel utazott el, hogy Spanyolországban legmagasb fokra hágott a' zsarnokság; a' ministerek annyira rettegnek a' nép igazságos dühétől, hogy éjfélt előtt ritkán merik elhagyni hivatalszobáikat, 's akkor is erős fegyveres lovagesapattal kísértetik magukat. — Cabrera Valencia felé nyomulta nagy félcmet szüle. A' Gaceta de Madrid élénkül védi a' ministerséget azon vád ellen, hogy a' morellai szerencsétlenséget hanyagságának kell tulajdonítani, 's védezzikét e' nevezetes szókkal zárja: „Mi egyébiránt a' szerződésre lépést az ellenséggel illeti, az létesíthetlen, 's a' kormány erre nézve soha nem szóla olly értelemben, minőt ellenei neki tulajdonítgatnak. Csak győzelem fogja eldönteni a' főkérdést; mi a' mellékéseket illeti, minő például a' laski szabadítékok ügye, azok iránt aztán könnyű leend egyezkedni. Ez azon esetek egyike, mellyben a' kormány kimélheti védeink véret.“ — A' carlosiak mindenütt fényesen ünneplik a' morellai esetet. —

Madrid, aug. 30kán: A' kormány serény munkássága tegnap este dugába dönté a' esendzavarok terveit, mellyek véghez vitelére egy a' hadifoglyok javára adott játékszini előadást akarának használni. A' kormányzó királyné is jelen volt az előadáson, melly, hála a' czélszerű rendszabályoknak! zavar nélkül ért véget. A' ministerség már reggel értesült, miszerint az elégtelének e' kiáltással: „Le a' ministerséggel!“ szándékozzának félben szakasztani az előadást. Némelylek szerint még gyilkolási

tervekrül kormányz den utzá 's kiadó hogy a' fe őrséget 's siker nél gora p minden őresapato várost 's éjjel fegy az elégtle nem halt szelütést Altalányo reg kedve üldözé; nagy has épen mos nagyobb Cabrera, nal tüzel Sergének fontos p előtt esak szüksége rella“ ne letti vidé Lon mes azon a' szószé O' Conne mára lev mellyben taval y volna me keveset ki fagon szerűbb tományo got vesz kai vétk tettét m szigorus don úzi ezára, s Ujyorkb len. Eg tá föl a spanyol uthból U lab gyan nek isz szafizet lósnli. űrült Jo üzetésre buenos ben, 's korman kedest. segéd e kir. hg xander azonban P vüli es ily sz 16ik k den sz tek 's 's eng denkin ruházz valokn mely r zerele én e' vala s szolgál gam t szók rült 's lot az det. A

tervekről is vala szó, mellyek a' ministereken kívül a' madridi polgári kormányzót 's egyéb főrangú személyeket tüzének ki martalécul. Este minden utcán 's téren zendítő felszólításokat osztogatának, mellyeken nyomó 's kiadó nevei nem valának láthatók, 's mikben nyilván kimondaték, hogy a' fenyegetett haza megmentésére vért szükség ontani. Még a' rendőrséget 's katonaságot is megvesztegetni törekvének némelly bujtogatók; de siker nélkül, mert ajánlatikat mindenütt utálattal fogadák. A' hatóság szigorú parancsokat boesáta közre esendföntartás iránt, 's esti 8 órakor minden városnegyed meg vala rakva katonasággal, az utcákon pedig erős őresapatok járdaltak föl 's alá. Quiroga tábornok lóháton bejárja az egész várost 's minden őrállomást pontosan megvizsgál. A' városi őrség egész éjjel fegyverben virasztott. Illy tisztelet-parancsoló érkifejtés elrezzenté az eléggéletleneket minden merénypróbától 's az éj esőndesen mult el. — Munoz nem halt meg, mint több lap hírlé, hanem súlyosan beteg, 's többszöri szelétést tapasztalt. — Cabrera terveiről legellenkezőbb hírek szárnyalnak. Altalányosan mindenki esudálja, hogy győzelmét 's a' központi hadsereg kedvetlenségét nem tudá jobban használni, 's a' visszavonulókat nem üldözé; meg kell mindazáltal vallani, miszerint Valencia felé nyomultából nagy hasznot nyerhet, főleg azon tekintetből, mivel Jucar dús vidékin épen most végzék az aratást, 's ottan tehát élelmi szerekkel 's lovakkal legnagyobb bőségben elláthatja magát. Valencia előtt aug. 25kén jelent meg Cabrera, 10 zászlóaljjal, 800 lóval 's 8 álgyuval. Oda érkezte után azonnal tüzelni kezdte a' városra, mit 26kán 's 27kén egész nap folytatott. Sergének egy másik osztálya Vinaroz erősséget ostromlá, melly helyigen fontos ponttul szolgálnd Cabrerának további vállolatira nézve. Morella előtt csak annyi fegyverest hagyott, mennyi a' kapuk 's falak őrzésire szükséges. A' trónkövetelő Cabrerát, fontos szolgálati tekintetéből „Morella“ névvel utódival együtt grófságra emelé. Balmaseda a' Duero melletti vidéket pusztítja, 's mindenütt rettegéssel említik nevét. —

Anglia.

London, sept. 4kén: A' M. Chronicle hamisnak nyilvánítja a' Times azon jelentését, melly szerint a' királyné udvari kaplányját némelly a' szószékeken ejtett vigyázatlan szók miatt hivatalától megfosztá vala. — O' Connell Corkban, közvetlenül a' trappista zárdából kijötté után, lakomára levén hivatalos a' szabadalmú lakosságtól, hosszú beszédet tartá, mellyben ismételt izgatási rendszerét taglalgatá. „Én, így zárá szavait, tavaly még kevesebbet is elfogadtam volna, sőt az idén is kész lettem keveset elfogadni. Vagy kiküzdöm minden követelésünket, vagy pedig ki fogom eszközölni az unio-fölbontást.“ — Durham gr. folyvást legezélszerűbb rendszabályokkal munkás lecsöndesíteni Canadát, 's a' felső tartományokban már is annyira sikerült szándéka, hogy a' polgárkatonaságot veszély nélkül fölszólathatá. Bermuda szigeteken a' száműzött politikai vétkeseknek, böcsületűszó mellett, megengede a' szabadon járást, melly tettét most a' tory sajtó gáncsolja, holott ezelőtt olly kíméletlenül kikelt szigorúsága ellen. Bill Johnson, híres kalóz, még mindedig szabadon üzi martalócz mesterségét, 's a' kormányzás, minden törekvése daczára, sem keritheti őt hatalmába. Mackenzie most is folyvást ki adja lapját Ujyorkban, 's gyakran legpóriabb kifejezésekkel el az angol királyné ellen. Egy kivégzésnél a' bakó leesvén a' lajtorjáról, a' bíró maga akasztá föl az elítéltet még pedig igen ügyesen. — Bonaparte József, volt spanyolországi király, aug. 31kén „Philadelphia“ raknászadon Portsmouthből Ujyorkba vitorlázott. — A' Satirist szerint Buecleugh hg macskalab gyanánt használtata magát a' toryk által, midőn a' spanyol trónkövetelőnek iszonyu pénzmenyiségeket kölcsönze, miket a' tory párt neki visszafizetni ígért ugyan; de az ígért alkalmasint soha napján fog csak valósulni. — A' maidstonei eskütszék által kimondott halalos ítéleteket az őrtült John Thom némelly párthíveire, részint örökös, részint 10 évi száműzetésre 's kényszerített munkára szelidíté a' királyné. — A' mexicói 's buenosayresi ostromzár még mindig tövis az angol lapszerkesztők szemében, 's némelly éjszakamerikai lap is kíméletlenül szabdalja a' francia kormányt, melly okhiány mellett annyira megzavarja az általános kereskedést. — A' Standard szerint a' Vixen ügyéből ismeretes Bell lengyel segéd csapatot szándékozik föllállítani a' cserkeszek számára. — Zofia kir. hgnő majd egészen megvakult. Egyik szemén a' híres szemorvos Alexander néhány nap előtt sebészi műtétet vitt véghez; mellynek sikeréről azonban mindedig semmi bizonyost nem tudhatni. —

Franciaország.

Paris, sept. 2kén: Aug. 25kén Perpignanban következő rendkívüli esemény történt: A' 16ik könnyűezred szemléjén Castellane tábornok így szólítá meg a' körbe állított katonaságot: „A' francziák királyától a' 16ik könnyűezred fölügyelésével megfíszeltetvén, gondosan kitudék minden szolgálathoz tartozó körülményt. Az ezred gazdalkodásjó, de a' fenyegetés 's oktatás igen hiányos, mondom, igen hiányos. Illetlen beszédéért 's engedetlenségért nincsenek elég szigorú rendszabályok dívatban; mindenkinél meg kell hagyni az egész hatalmat, mivel őt a' hadi rendletek fölruházzák. Szilárdság 's igazság a' vezérek ereje és kezességük az alattvalóknak. Egyetértés adja az erőt.“ Az elléptetes után Devaux ezredes mély megindulással szóla ezredéhez: „Nyolcz évig böcsülettel valék vezérek. Ragalmazó föladások bepiszkolni törekvének nevetem előljáróimmal. Én e' helyzet keserűségét mindaddig magamba rejtém, míg csupán rólam vala szó: de most, midőn az ezredet támodják meg, melly jó fenyegeté, szolgálati buzgalma 's ügyessége által mindenkor kitént, nem tartom magam többé méltónak, hogy vezérek legyek. Ime eltöröm kardomat.“ E' szók után eltörni törekvék kardját az ezredes, midán pedig az nem sikerült 's kezét megsebesité, eldobá a' kardot 's e' szókkal: „Vigyétek a' zászlót az alezredeshez,“ elvágtatott. E' jelenet mélyen megindítá az egész ezredet. A' katonák 's altisztek szerették az ezredet, 's most még azon tisz-

tek is, kiknek talán volt ellene okuk panaszra, elfojták eléggétlenségüket 's nyiltan magasztalák a' derék ezredes nemesszivűségét. A' tábornok azonnal följelenté a' történetet a' hadminisiternek, az ezredet pedig előlege-sen 14 napi fogságra kárhoztatá. Altalányosan megjegyzi, hogy a' tábornok csakugyan igazságtalan volt az ezred ellen. A' hadministerség nagy zavarba jött e' kellemetlen esemény miatt, mert illyesmi még eddig soha nem történt a' francia hadseregnél. Az ezredből már számos közvitéz átszökött Spanyolországba és a' királyné szolgálatába állott. — Brossard pörét igen gyorsan bevégzé a' katonai törvényszék. A' tábornok minden vesztegetésre czélzó vádat tagadott; azt megismeré ugyan, hogy vagyona nem legjobb állapotban vala, hogy az orani parancsnokság által segítini törekvék magán, mit maga a' király is ohajta. Midőn a' törvényszék kérdé tőle, mit tartana Bugeaud tábornoknak ellene beadott vádleveléről, makacsul hallgatott, más napra halasztván a' választ, midőn t. i. Bugeaud is megjelenendett a' sorompok előtt. Feszült kíváncsisággal várá tehát másnap mindenki Bugeaud megjelentét; a' következmény azonban nem felelt meg a' várakozásnak, mert semmi fontosságu politikai fölfödözés nem vala hallható, hanem az egészből csupán az sült ki, hogy Bugeaud is épen olly jól gondolkozék erszényeről, mint maga a' vádlott, 's hogy mindketten jól előmozdíták hasznukat 's végre meghasonlottak egymással. Mivel egyébiránt semmi terhelőt nem bizonyíthatott be Brossard ellen Bugeaud, tehát csak „olly dolgokba, mik nem illők katonai parancsnokhoz“ elegyedés miatt ítélé el őt a' törvényszék, büntetésül hat hónapi fogságot 's 800 franknyi bírságot szabván reá, azonköl pedig minden nyilvános hivatalra alkalmatlannak nyilatkoztatá őt. — Miután a' király aug. 31kén még hosszab ideig tanácskozáék a' ministerekkel, másnap családostul Eu mulató-kastélyba utazott. — A' parisi gr. születése következtében 385 — golyóra, kényszerített munkára 's börtönre ítelt katona kegyelmet kapott, 222 hasonló büntetésnek szelidítésiben részesült, 37 lánczra 's 15 halálra ítelt katona pedig könnyű fogságra jutott. — Tegnap este a' hadminisiter Orleans hggel igen sokáig tanácskozáék; ki azonnal gyors hírnököt küldé Eube a' király után további parancsok végett, mivel, mint mondják, igen fontos hírek érkezének a' ministerséghez, mikről, a' nagy titkolozás miatt, mindedig semmi bizonyost nem tudhatni. — A' Revue des deux Mondes a' schweizi ügyről így nyilatkozik: „Schweiz csupán szomszédai miatt képez nevezetes országot Európában. Schweiz utat nyíthat keleti határainkon az ellenségnek hazánkba, 's Mühlhauseről egész Lyonig kitéhet bennünket csapásinak. Ugyan olly szerepet játszhatnak az a' lombardi tartományok ellenében is. Schweiz tehát szomszédira nézve igen nagy fontossággal bír, 's bánásmódja kétszeres elhatárással másokéval összehasonlítva, Franciaország pedig Schweizzel csak tökéletes barátságban vagy ellenségeskedésben állhat, 's közép utról e' két ország közt szó sem lehet. Szükséges, hogy Schweiz szeresse Franciaországot, vagy pedig rettegjen hatalmától. Ezt Franciaország biztosléte elmulasztatlanul parancsolja. Kormányunk mindenköteles elkövetni barátságos kibékülésre, ha pedig ez nem sikerülend, ugy ismerni fogja köteleességét Franciaország. Genf csak két lépésnyire fekszik de l' Ecluse erősségtől, 's Baseltől Constanzig, melly Frauenfeldtől, Thurgau fővárosától, néhány mérföldnyire esik, két nap alatt könnyen eljuthatni illő erejű hadsereggel. — A' francia játékszinigazgató, törvényszéki ítélet következtében, köteles mindenkor 150 frankot büntetésül fizetni, midőn Hugo Victor valamelyik dramáját a' kitézött határidőben elő nem adatja, mert a' francia írók minden előadásitól műveiknek bizonyos részt huznak, 's az igazgatóság szerződés szerinti napokon köteles a' darabokat eljátszatni. A' francia játékszin igazgatója ezt többször elmulasztá, 's bírságu már 18 ezer frankot kellett volna Hugo Victor részire fizetnie; mit azonban a' költő nagylelküleg elengedett, 's csak jövődöre kívánt nagyobb pontosságot.

A' la rochellei hadi törvényszék aug. 22 — 24kén 25 fiatal katonát ítélé el, kik a' júliusi zendület után egyenruhákat öltének, vélvén, hogy új diacségi korszak nyílandik előttük, most pedig, midán reményik füstbe oszlának, elhagyák zászlaikat. E' tüzfők a' la rochellei börtönbe kerülének 's ott annak rendje 's módja szerint összeszéküdtek, és maj. 29kén olly fölratu fekete zászlót tüzének ki börtönük 70 lányi magas ablakából: „Fegyverre, nép! I. Fülöp haljon meg!“ Ezután beszanczolák magukat börtönükben, tele torokkal a' marseillei dalt éneklék, 's az összeszéküdt nép közé felszólításokat szórtak, Brutus, Pompejus, Coriolan 's t. eff. aláíratokkal, mikben zendületre szólíták föl azt, 's törlesz-emelésre és tüzáadásra. Az iromány zárszavai valának: „Vérség 's böcsőség.“ A' zajra sok ember gyűlt össze ugyan, de tüzet nem adt senki, 's a' zendülők közül hármat száműzetésre ítélé a' törvényszék. — Aldekkader még mindig ostromolja Ain-Madi erősséget, 's európai méntöktiszteket használ az ostrom vezérletére. —

(National) Talleyrand holttestét sept. Isején Valencayba vivék. — Brossard tábornok főlebb vinni kívánván pörét, a' 2ik katonai törvényszék sept. 30kán gyűlend össze ítélethozásra ez ügyben. —

Paris, sept. 6kán: Brossard pöre olly gyalázatosságok halmaza, hogy Franciaország ellenei bizonynal teljes mértékben használndják undok részleteit a' nemzet erkölestelenségének bebizonyítására. Hogy tulzások ne adhassanak még ferdébb irányt az egésznek, törekedni fogunk rövid kivonatban közleni az egész történetet, mennyire azt bonyolult szövevényessége engedi. Bugeaud tábornok mult évi april 5kén érkezék Oránba, a' tartományi parancsnokságot átveendő. Ő akkor Brossard tábornokot egészen alkalmasnak nyilatkoztatá e' hivatal-viselésre, 's még julius elején is esudálatát jelenté ki a' hadminisiterhez intézett leveleiben az iránt, hogy a' föltisztek egy része utálattal viseltetik Brossard ellen. Septemberben mindazáltal megváltozott kedvező véleménye 's meghítt levelben egye esen romlott erkölcsű embernek bélyegzé a' hadminisiter előtt Brossardot, ki szerinte Puig és Durand szállítókkal Franciaországra nézve káros szer-

